

22

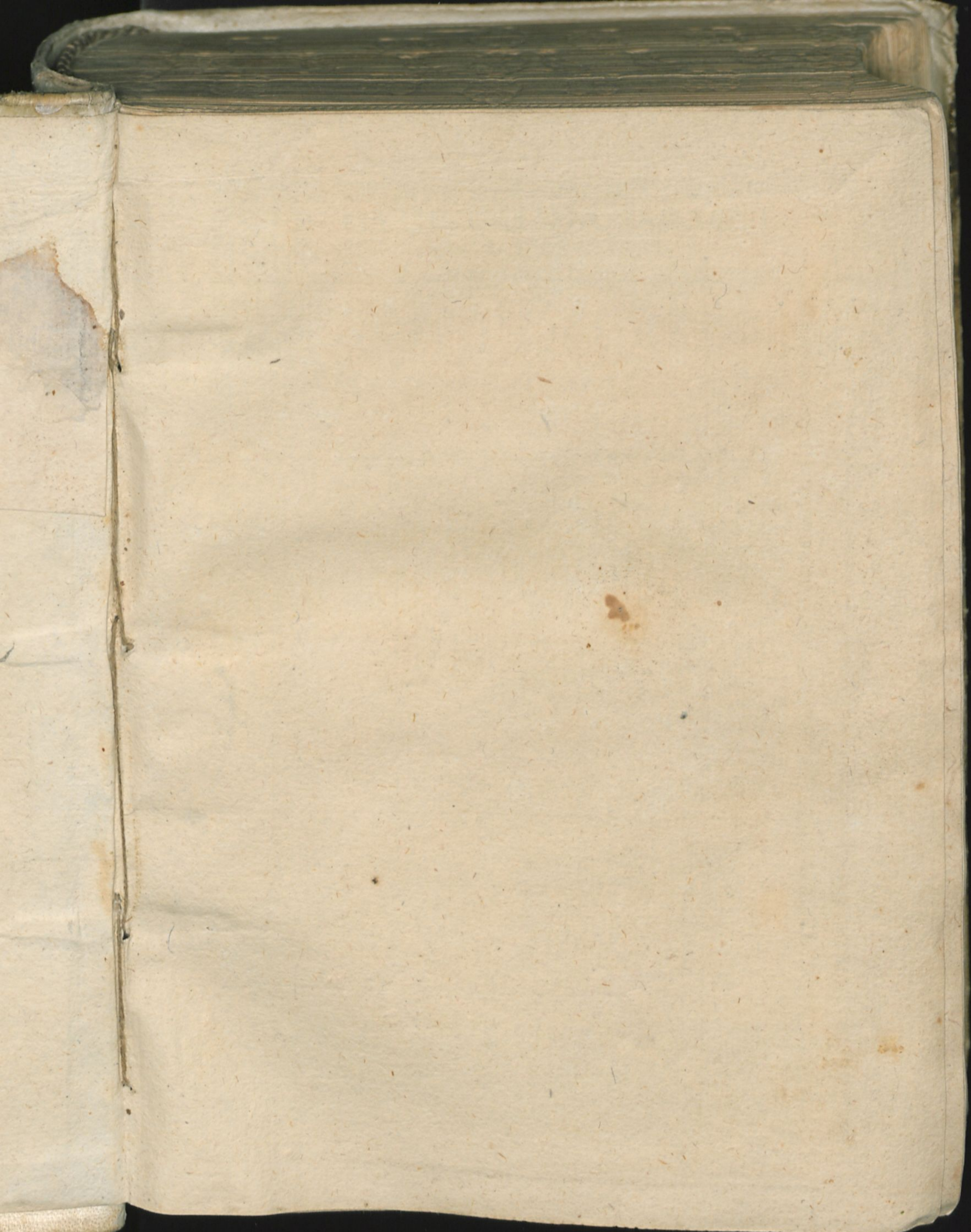
Cyckym

00 hys

Z 19
qu

5
BREVE, SED EXQVI-
SITVM, VEREQVE PHILOSOPHI-
cum Iudicium Doctrinis Myſterijſq; varijs refertum,
Excellentiſſimi Philoſophi & Medici D. Iohannis
Montani Strigoniensis Sileſij, de vera, nativa,
omniſq; artis & fuci experte Terra Si-
gillata, ibidem per divinam gra-
tiam à ſe inventa,

PUBLICATVM NVNC, IN COMMV-
nem Chriſtiani Orbis utilitatem, & in lucem datum cura
& ſtudio Senatus Strigoniensis, vel invito adhuc penè
Authore, quantumvis mancum & deprava-
tum circumferatur iam dudum, anne-
xum illis, quæ Andreas Ber-
tholdus de eadem Terra
excudi fecit.

NORIBERGÆ,
In Officina Typographica Leonhardi Heusleri,
ANNO M. D. LXXXV.

Admonitio ad Lectores.

REperiuntur non pauci iam Circumforanei, qui Diabolico quodā ausu & cupiditate lucri uberioris Terram hanc adulterari cœperunt, eamq̄ hinc inde sub varijs Sigillis & formis circumferunt atq̄ divendunt. Ne itaq̄ quis decipiatur, caveat ab impostoribus huiusmodi, nec quam aliam, præterq̄ Sigillo Senatus Strigoniensis signatam, & quam certò constet à Senatu Strigoniensi acceptam, deinceps sibi comparet.

DE VERA TERRA SIGILLATA, STRIGONI' SILESIAE INVENTA, Iudicium clarif. Viri D. D. Iohannis Montani &c. Strigoniensis.

Postquam Domini mei observandi cupiant, de Sigillata sua terra Strigoniensi historiam, virtutē & usum comprehendere brevibus, quod propter ipsius admodum prolixas ac amplas virtutes, aliud quam compendium, nucleus, & quinta essentia, uti est, esse nihil poterit: Inde cuius non satis perceptibile, atq; utile, nisi a sapiente fortassis vicissim in originalem terram suam seu agrum reponatur, ubi partes suas, truncum, folia, flores &c. quaslibet peculiariter cognoscendas demum, simul & inestimabilem utilitatem suam exhibebit, quod brevibus hic fieri nequit, nec decet. Cum mihi etiam a triginta fere annis magnum hunc medicinale thesaurum iuxta Bolum, lapidem Bezoar, variasq; gemmas ac maiora simplicia, hic in Silesia nostra DEVS indagare clementer concesserit, quibus in necessitate indigentis proximi usus sum, ac cum reverentia, quemadmodum magnis Dei donis convenit, in secretis habui, nec nisi paucis, ijsq; dignis, qui uti scivere, aperui, et nunc per Dominos meos, sub civitatis Sigillo, evitandæ fraudis ergo, in totius mundi & Christianitatis emolumentum distribuatur, nec id immerito, cum & alij atq; omnes thesauri perdetentim brevi manifestari debeant, ego pro tenuitate experientiae atq; ingenij, in gratiam petentiū, singulis cum doctis tum indoctis, de huius terræ origine, natura, virtute & usu, pauca quaedam, ut dixi, indicare volui, quo de thesauro hoc latius cogitandi, pluraq; eiusmodi inquirendi illis ansam præberem, sententiæ Theophrasti Paracelsi, ac alijs magnis authoribus, omnibusq; studiosis naturæ indagatoribus, nihil hisce meis derogando, quin potius mea longe illis submittendo.

Primo omnium de hac vera Terra Sigillata, Theophrastus Paracelsus, in Deum marinum Glaucum, uti videtur (per suam a multis veteribus ac neotericis quaesitam desideratamque herbam Gelautium, ut egregius ille rerum naturalium indagator Ovidius Naso canit) transmutatus loquitur.

Eam veram esse Scoriam metallicam, non primam, non secundam, sed tertiam, omnium ultimam extremamque, singulariter secretam, veluti despumatū depinguatumque (ut sic dixerim) terreum pulverem, omnibus a metallis, ante venenum, uredine metallica sistematis, ad usque terram fere propulsum, paucis metallorum fossoribus cognitum, unctuositatem habere instar saponis metallici, eum tamen non esse, ac similem calci auri, vel Lapidum de calce auri, similem quoque albae fuliginis montanae existere, verum

omnino vacuum,

nilque in se recipientem,

venenum quoque se ei non commiscere,

Vnde optimum praeservativum contra omnem venenosum aërem subterraneum esse, a quo multi corripantur.

Metallorum fossoribus perquam utilem, attrahere universum, in his etiam superioribus noxiū aërem, omneque venenum, unde etiam bene olens reddatur. Habere se eam pro praestanti Bezoarctico, aut veneni dominatore,

Aquilam inde suum lapidem conficere.

Puram in lixivijis montanis, penes etiam quaevis metalla, omnium colorum, qualium scilicet ipsa metalla mineraliaque existere solent, reperiri, vacuum autem esse.

In Chirurgia ait, hanc terram veram Sigillatam esse

Limum mineralem,

subtilem ac albam terram, mineram singularem, suos in terra meatus ac ductus veluti metalla habentem, adeoque subtili arte

arte indagari, quod mineræ in metallis tam subtiliter inveniri nequeant, raram admodum eius copiam esse, sibiq; ipsi paucam admodum, quantumvis longè lateq; peregrinatus sit, obtigisse, uti a circumforaneo quodam Arabe, Zeuge in Croatia, quandoq; in Maria de Loreto, ab ingenioso quodam metallorū fofore Siculo, in frustulis cum suis ductibus, eamq; mineram sigillo forma trociscorum, pollicis unguem non excedentium, tenuiumq; signari, ac dici a nonnullis Terram sancti Pauli, (ipse Pauladadam nominat) quanq; sophistication inducta, ac trocisci compositi sint, qui ea non præstent, quæ simplex hæc terra. Huncq; metallicum limum, terram illam esse, earum virium, de quibus plurima sit habita mentio, ast omnes doctores Germanos Italosq; tantum non intellexisse, terram sigillatam, qua ipsi utuntur, nil nisi imposturam esse, a proximo quoquo cumulo desumptam, albam quandam a natura productam, lotamq; argillam, omnes apothecas impleffe, postquam genuinæ huius terræ tot centenarij omnibus ut sufficerent, comparari non poterint.

De ipsa etiam alius summus philosophus, altæ reputationis autoritatisq;, Maximus vir, in hanc sententiam scribit: Eximia atq; egregiæ virtutes ac vires huius gratiæ divitis terræ Sigillatæ, brevissime ut enumerentur, quas habet iuxta

subitam efficacemq; expulsionem multorum atrocium assumptorum venenorum, etiam oculorum varios defectus curare, Rubiginem, maculas, neutham &c.

adeo, ut a nemine satis laudari queat, si præparata, aqua fontana, vulcanico more extrahatur. Multo vero minus satis laudari posse, si arcana eius cum aqua vitæ ritè extracta fuerint, indies mane hordeacei grani pondere assumpta adversus

vaporosos catharros,
calores intensos,

rabiosos præcipue capitis dolores

admodum subitam curam exhibere, in finalem aduscq; radicis

A 3

extir-

extirpationem, summam vero lumen terræ huius exn.
Philosophoꝝ clare indicare ipsam in rei veritate
invictissimum mortis antidotum in omnibus cor-
poreis morbis existere. Hæc ille.

Ego hanc Strigoniensem ex arte Chimica, (quæ merito omniũ
doctorũ quibus vis in artibus inevitabilis dux & magistra est)
reputavi, conversum aurum esse, Dei providæq; Naturæ ordi-
natione in præminentem preparatum medicinam, ac transmu-
tatam, medico ægroq; absolute depositã, peculiariter adversus
venena, humanis corporibus proficuum, quæ alias artis benefi-
cio difficulter, dubie, magnisq; sumptibus vix conficiat, quemad-
modum ex auro ungarico, istiusmodi terram Strigoniensi persi-
mitem ipsemet confeci, inde & valorẽ eius dupli auri aestimavi.

Insuper edoctus fodinarum experientia, in quibus aurei co-
loris, albam, viridem, in alba rufescentem, griseam, nigram, fel-
leæ flavedinis &c. inveni singulis e metallis, etiam medijs mine-
ralibus peculiarem provenire, nostram vero Strigoniensem, ex
nobilissimis auri meatibus, quãtumvis alba ex minera argenti
simul intercurrat, de qua solummodo, ceu viliori, toti descriptio-
ni convenienti Theophrastus Paracelsus in chirurgico opere
mentionem facit, in Gelautio vero etiam aureæ.

Inde intellectu facile, quibuscunq; medicamenta ex auro
præparata, quorum omnes pleni sunt libri, conferunt, iisdem &
hanc terrã prodesse, ac rite accommodari posse, ad veneni gene-
ra tamen (supra id quod e magnalibus est) magis pecuraliter,
ceu Moly directam, quod e multiplici sua, nondum tamen satis
explorata virtute, deprehendi potest, quarum dispositio penes
peritos spagyros erit.

Si quod dicitur, Aurum rudis Philosophorũ lapis est, omnes
infirmities curans, est & hæc terra Aurum, vel calcis auri lapis,
de quo liquidè transmutatus aureus asinus testabitur.

Si, Christus lilia agri, supra Salomonis ornatum in omni glo-
ria sua extollit, quæ duntaxat herbæ sunt, ac infimum gradum
sanitatis obtinent, Quanto magis laude digna erit hæc similisq;
terra metallica, dum metallicæ tribus gradibus virium, cuncta
vege-

vegetabilia excellant, quemadmodum hic & in miraculis deserti palam est, æque in palmis ac corvis naturaliter.

Nam si ex terra (ut attestatur Sapiens) medicina ab altissimo creata est, adversus infirmitates, quemadmodum videmus & in herbis, floribus, seminibus, radicibus, arboribus, quorum medicinæ omnes ex Terra proveniunt, est et hæc, Terra insuper sigillata, ex qua similiter multæ medicinæ per artem producuntur, quas vir sapiens non aspernabitur. Quis enim omnigenas ipsius virtutes ac vires in finem usq̃, quem refert, deduxit? Unde & infallibile exaltationis suæ tempus resultat.

Mel medicina est omnium vulnerum, multorumq̃ internorum defectuum. Huius terræ melligo illud ipsum erit, ac plus etiam dictu, species ac metamorphoses suas nobis exhibens.

Iudaicum balsamum thesaurus Monarcharum ac Regum est. Hæc terra nil minus in Imperatorum Regumq̃ thesauris ad extremas necessitates reverenter asservatur & reconditur. Copiæ enim cornu est, in quo virtutes eius asservantur, ceu in instructissimo pharmacopolio.

Dictum quoq̃ balsamum, corpus tam vivum quã mortuum a putredine multos in annos conservat, nullum morbum putredinis radices agere permittens. Certe balsamum huius terræ eadem præstare posse persuadebitur quam paucis, quod anathomia tot cosmorum illis incognita sit.

Proinde hæc Terra ac similis, omnis generis totius mundi omnium scilicet simplicium, ipsius etiam Iudaici Balsami suavissimos una cum virtutibus efficacissimos eosq̃ gradatos, uti ostendere possumus, odores spirat, non passim quidem omnibus notum, in Magnete vero bene perceptibile, & intellectui clarum, inde latissimè multa ac magna naturæ secreta sapienti intelligenda veniunt, cæteris cataracta erunt.

Magnes attrahit ferrum. Genera autem huius terræ medicinales excelsas aquas, cum sublimi quodam æthere, & quisnam novit in eo quid amplius, cuiusve utilitatis? Periculum faciendū esset. Ad hæc magnetes admodum varij sunt. Verum nullus grex sine pastore. Vbi, n. cadaver, ibi congregantur aquilæ, & inde & lapidem suum conficiunt. Si

Si universalis medicina est, in reverberato fixoꝝ sulphure ac antimonio, quid minus hic quærendum, cum altum auri ipsius sulphur adsit?

Phoenix a mille annis iuventutem reparat. Quis scit quid hic lateat, & quid omnia in omnibus valeant? quidve nobis Ophir aut Peru munerum mittat, ubi integræ ædes habentur aureæ, uti fide digni Hispani nobis retulerunt, satis apertum, precioso in nido nidificare avem non ignobilem, cum reiuvenescencia longævitasq; vitæ alias quæritur atq; iuvenitur, uti secretioribus nunc satis cognitum, quemadmodum Hermetis sepulcrum plenum thesauris in finibus terræ Alexandro reperi- tum, ubi & ipse finem peregrinationis suæ ponens, ædes aureas statuit, nobis ob oculos sunt rata satis testimonia.

Admiranda insuper scribuntur de Columnis Archaltis, Polis, Figura mundi ac Terræ, Centro terræ, Ambrosia, Unicornu, Lilio albo, origano, Cancro, Carbunculo, Halcyonio, regeneratione, ac resurrectione, ac eiusmodi alijs multis. Oro doctos, ut etiam in hoc genere terræ &c. simile quid investigent, non sine magno commodo atq; emolumento id fecerint, mihi admonitionis gratias acturi.

Perpendatur porro diligenter, quare terra hæc a sapientibus antiquis sigillo signata sit, & quidnam signatura suæ fissi- onis, intumescentiæ, nitoris & spongiositatis lapidis sui nobis innuant ac representent, quapropter Dioscorides terram hanc fragilem nominet, & Psyllij sive Magistri venenorum de fami- lia S. Pauli in Italia, in magnis secretis contra venena assumpta habeant, quanquam interdum & alijs permisceant. Renitet enim instar speculi, ut faciem intuentis reddat, sicut tumores venenati. Finditur in frustula, ac tumor magnus in trocisco madefacto oritur, non secus ac a morfu venenati cuiusdam ani- malis in carne, quod provida natura, (quemadmodum in omni- bus alijs simplicibus, naturalibus ac supra naturam, physicè ac metaphysicè) magna arte atq; industria efficit, per quæ signa, quinam prosint, facile tanq; literis quibusdam legi intelligiq; possit,

possit, etiā ab illiteratis, quoniam scriptura hieroglyphicarū literarum cuiuslibet obviam est, qui in semetipsum ingreditur, cuius scholastici philosophiæ rudimenti, nostri doctores ceu melioris partis, qua interna specifica, adeoq; occulta virtus ad amissim dignoscitur, penitus obliti sunt, interim calido, frigido &c. ut externis virium corticibus contenti.

Per dictam intumescētiā discernitur etiam levi opera, vera & sincera terra sigillata, una cum virtute, quantumq; Lemnia Turcica de his levioribus probis sustinet, (sicut examen sumsi, duntaxat autem de illa, qua Imperatores ac Reges honorantur) tantum huius verę commixtum erit, cæteri omnes trocisci, nil huius signi ostendunt.

Spumofus lapis cui innascitur, præter alia ostendit, quod nā maximè idoneum corpus sit, quo cum intus ac extra adversus omnes antedictas pluresq; alias ægritudines incorporari atq; usurpari debeat, puta si dissolvatur, & intumescat in saliva sanī beneq; complexionati iuvenis, qui diebus aliquot præcedentibus, nullis insalubribus cibis, cepis, allijs, pisces, fabis, suillis, & id genus alijs usus sit, tempore etiam necessitatis in propria saliva (alienam non sine magno mysterio præcavendo, si fieri potest) & si ieiuna est, prius aliquoties expuatur, cum subsequenti verò pulticulam formet, externis vitijs illinendo, si intro assumenda, Chelidoniæ, aut Acori communis succo, vel etiam distillata aqua, pulticula dicta resolvatur ac bibatur. Conveniet nil secius antequam deglutiatur, bis terve partem in ore retentam, ac aliquandiu fotam, expuere, varijs de causis.

Quale nam sit hoc idioma, quidve magni ex isto investigandum, æque ut ex prædictis ac subsequētibus om̄ibus ac singulis, Deodoti bene intelligere, in eoq; pergere noverint, donec aureū vellus in Colchide, Halcyoniū, Halcyonem, una cum hospite, Animam quoq; Iulij Cæsaris in Comœtam conversam in parte & universo, multiplici ac uno acquisierint, ad extremum usq; opus Augusti deventuri. Nam Cæsar in urbe sua Deus est,

B

Augustus

Augustus in orbe, ut Ovidius canit, quorum omnium hæc terra magnæ commonefactionis, singularisq; exempli causa illis proposita sit.

Certum quoq; Thessalicæ huius, si vel momenti quid nosset moderni, uti illos vel maximè decebat, primus ille Thessalus, Diogenes ac similes leviuscula adeò fama, tam male illis in perniciem eorum non audirent, plusq; Theseum ubi Perseum commodè nondum possint, in salutem infinitorū, ac ante omnia, quod futurum est indies in usum revocarent ac imitarentur.

Quamvis vero hæc terra multa & egregia, crasso modo usurpata præstet, multo tamen meliori sorte, uti verus ordo ac sententia naturæ, ad prædicta potissimè requirit, si per vulcanicam artem chymiam scilicet præparetur, lecernendo eam in tres primas suas, purificando & reuniendo &c. primo in olympicum Mercurium suum, qui dimidia pars existit. De residuo sulphureum suum oleum, seu tincturam, quæ pulcherrimo croceo colori assimulatur, quæq; in multo subtiliorem prioris similem sigillatam reduci posset, relicto sale ac terra instar nivis alba, quodq; in semetipso a ligamento mali, dum modo adfit, mundando, boniq; divinam ligam loco illius dando, (pro ut cuiq; naturali, ac supernaturali, lege divina & naturali, necessariò debetur) rursus in unum conglutinentur, inq; glorificatum corpus regenerentur, ac confirmentur. Eò dum exaltata fuerit, omnia ad se trahens, tam superiorum quam inferiorum virtutes, nobis summum bonum naturæ ostendet, ac præsentabit, quod alias è manibus nostris elabatur, nec aliquis vidit unq;.

Si hæc similisve præparatio terræ cum Deo, ac singulari diligentia tractaretur, medicina tunc bis munda, purpura vestita incedere meritò posset, quæ nunc per lutum in fulcris ambulat, non secus & aliæ artes, quæ omnes una cum summa salute, in hoc exemplo simul fundatæ, suum citò, tuto, iucundè, ut dici solet, sufficienter ac perfectè affecutura essent.

Ac

Ac si postmodum, ut dictum est, atq; utilissimum foret, in usum deduceretur, meo iudicio, omnes pharmacopæorum ac universitatum, hætenus usitatæ medicinæ huius respectu, puerilis ludus existerent.

Sic medicina bona testimonia, ac conclusionem consequi posset, atq; sigillum suum, cuius causa isthæc terra a præscis sapientibus, magno mysterio sigillo munita ac signata fuit, pro ut omnibus signatoribus cognitum est, quodq; propria eius natura exprimit, Ideoq; non frustra a mille artifice, pro ut omnibus optimis rebus contigit, deperdita ac sophisticata est.

Nemo autem existimet prædictam præparationem, usum ac inæstimabiles vires huius terræ, opus fore cuiusvis. Neq; est quod quispiam irrideat aut vituperet, quæ a supra dictis autoribus, vel a me, partim experientia, partim ex certa quadam theoria (sibi ignota) narratum est, sed considerent, parum æstimari, potioribusq; munimentis, ac realibus argumentis, munitos esse, multo magis autem consequenti instructione, illis ac parum sapientibus in gratiam singulariter annexa, contenti sint. Hic enim similesq; thesauri, non nisi venturo debentur seculo, postquam a suis lernis per antimonium repurgatus fuerit mundus. Hæc doctis.

Communibus autem ut
sequitur.

DE Turcica terra, & illa quæ ex Insula Lemnos, nec non ut quidam affirmant, circa Nilum in Aegypto duorum colorum alba ac ruffa effoditur, cum plurima a multis veteribus scripta sint, pro ut Lemnius quidam prolixum tractatum de omnibus, ut aiunt, eius virtutibus, qui perijisse dicitur, composuit, Theophrastus autem Paracellus, vir sufficien-

B 2 tis

tis autoritatis, affirmet, nostram hanc veram esse, de qua multa conscripta sint, veterum autorum sententia, de usu, præparatione, pondere ac similibus, de hac nostra eodem modo recte intelligi poterit.

In primis igitur confert, si prius cum propria saliva in pul-
ticolam redigatur ac illinatur extrinsecus aduersus

Aranearum &

bufonum venena vel morsus, uti in Chirurgia
Theophrastus indicat.

Simili modo ego in aliorum plurium venenatorum animalium læsionibus foeliciter ea usus sum, atq; ita omnes

Tumores, vesiculæ, rubedines, glaucedo, nigredo, calor frigusq; &c.

secunda vel tertia emplastratione mirabili modo extracta sunt, ac periére, venenum disparuit, ac si nunq; adfuisset, sanataq; est læsio, sine omni alia additione.

Insuper propter insigne balsamum ac temperamentum suum præstantissima potio vulnerum est, in confossis ac vulneribus sectis,

ex intimis consolidationis suæ operationem in exteriora producendo, extrinsecus vero locum humectando ac illinendo. Quomodo autem potio hæc vulneraria præparari debeat, Theophrastus eo loci non meminit. Existimo tamen vulgo chirurgorum ac quibuslibet alijs utilem ad hoc futuram, defusam illam in sæpiuscula sui lotionis aquam, qua terra hæc in officina sua in trociscos formando lavatur. Sine fructu enim alias effunditur ac negligitur. Hæc leviter evaporata, ut a sexaginta aut circiter menuris una remaneat, misceatur cum primitijs aquæ de Chelidonia pro externis, quamuis & pro internis, in quibus cum primitijs vini usti potius assumitur, indies bis quantum capit testa plerunq; iuglandis, plus minusq; &c.

Ea

Ea aqua qui carent, aut facere non possunt, drachma tro-
ciscorum vel circiter respectu mali ac personarum dissoluta in
saliva, cum vino aut cerevisia bis indies usurpetur, ac forinse-
cus vulnera aut ictus ea illinantur.

Valet in antiquis ac recentibus vulneribus, quæ consoli-
dari aut cutem inducere recusant, porro etiam

In antiquis ac putridis ulceribus,
cacoethe vocant, &c.

In antiquis pravis ulcerationibus,
usus eius, secundum amplitudinem & mali-
ciam mali.

In omnium animalium moribus,
etiam serpentum ac viperæ.

In venenosis medicamentis, quæ mortem in-
ferre solent, tam ante quam post cum iunipe-
rinis baccis assumta.

Pari modo, etiam si ventriculo con-
cretum assumtum, quod venenum
aut amuletum aut
alexiterium inhæreat.

Præstat etiam contra
venenum leporis marini, &
cantharidum,

omnia evomere facit,
neq; ulla consueta aliàs venenis
symptomata eis superveniunt,
Canis rabidi morlui,

cum baccis juniperi mixta, loco læso, scordio marrubio aut
Centaurio minori intecto.

Sic eam Paracelsus intro assumendam
contra omnis generis venena

B 3

prepa-

præparat, cum vino de succo Chelidoniae, mumia, balsamo &c,
in libro de vita longa, affirmans id esse

adversus omnis generis venena
alexipharmacum omnium maximum.

Ego in huiusmodi casibus etiam simplicem hanc terram intro
ac forinsecus satis feliciter applicavi.

Cum mellorum quoque oleo perfecte operantem expertus.

In Cancrorum aut communis Acori succis assumere, admo-
dum utile esse censeo.

Theophrastus pharmaca quarti gradus purgantia, ne nimiam
debilitatem inducant, hac terra corrigit, eo quod

Insignem cordis
omniumque virium
ac membrorum principalium
confortationem præstet.

Vnde quidam admodum efficacem citoque operantem eam ex-
perti sunt, dum

passionem aliquam cordis inciderunt,
assumpta drachma media, statim leuamentum sensere.

Attrahit enim tam intus quam
foris veluti magnes,
elevatos vapores
e ventriculo
Hepate,
putrefactionibus
deopilationibus venenosis seu ve-
neno carentibus, qui alias
Cor invadentes
Lipotomias,
palpitationes,
tremores cordis causant

respira

respirationem intercludentes
debilitatem membris inducentes
Aut dum ad caput usq; elevantur,
multorum morborum causa
efficiuntur.

Similiter siccos halitus, qui a capite
in varia corporis membra
descendentes, molestias, ac varias
ægritudines excitant.

In lienteria, dissenteria ac varijs
ventris fluxibus.

Sæpe usus sum ea cum vulgari Lemniâ, (cuius etiam mihi nota in Silesia copia est, magni iuvamenti simplex, ad varios defectus, verum præstantiam huius non assequitur) nonnunquam pauxillum boli addens, in petiam ligando, pauperibus in potum immerfi, de ea exprimendo, assidue bibentes, innumeros fere liberavi,

In peste utuntur ea Turcæ tam præser-
vationis quam curationis gratia,
pondere denarij in vino.

Sic in peste magna debilitate correptis
forinfecus cum aqua rosarum
temperata, sæpius cordi emplastrando, sic extrahentes ve-
nenum.

Symphorianus Campegius narrat inter medicinas simpli-
ces quæ

pesti & alijs contrarietur venenis,
primum honorem ac locum tribuit
terræ Lemniæ, quam etiam Sma-
ragdo præfert.

Alexander Benedictus eam commendat in

febri

febri pestilentiali
In acuta etiam febrī.

Quidam non postremus medicus pro vera Lemnia, quam genuinam sumere exoptabat, inscius hanc Silesiacam magnati velut unicum ac ultimum refugium, cum alia nil proficerent, exhibebat, & præter spem convaluit.

Ego sapissimè in theriaca communi etiam theriaca Theophrasti commixta, multis in morbis magno fructu usus sum. Ante aliquot annos peste grassante, Strigonium oppidum nostrum ac Vratislaviam, multis libris theriacæ Theophrasti, cum hac terra Sigillata in necessitate confectæ, donavi, ubi Senatus Vratislaviensis, iuxta etiam urbis notarius, literis mihi significavere, nunquam pauciores, quam sub huius theriacæ usu, obiisse.

Intra 12 horas ter exhibere soleo singulis vicibus ʒ. i. adultioribus. Junioribus vero ʒ. ʒ. in vino usto, quandoq; etiam in spiritu tartari, ac copiose sudare mando.

Sic quoq; in pleurisi utendo,
plurimos liberavi.

Sed longè potentior ac melior cura est, si tinctura eius, ut soleo, theriacæ commisceatur.

In obturata alvo, suppressione menstruorum, phtysi, ac eiusmodi, ab eius usu abstineo.

In infectionibus cum veneno mandat Eluchasim in tabulis, manducare ficus, nuces, rutam, ac quotidie modicum de terra sigillata tali pacto,

Cibum per vomitum posse rejici,
si venenosus est, cum theriaca
aut mitridatio, hoc qui faciat,
Non esse quodullum venenum
vel in cibo vel in potu metuat, etiam

In

In læsionibus a venenatis animalibus.
Hæc enim nobilis medicina præservat
a veneno,
antequam quis inficiatur,
auxiliatur & post
in omnibus venenatis morbis, siue sint calidi,
phlegmatici aut melancholici. &c.
In suspitione alicuius hausti veneni, econ-
festim bibe aquam calidam, cum butyro
vaccino, & sesamino oleo,

immittatur quoque gutturi penna oleo intincta ac vomat. Po-
stea bibat lac dulce cum electuario de terra Sigillata. Mihi
autem videtur cum medulla aut axungia humana, lacteque
amygdalino longe melius fore, vel addito etiam oleo de se-
mine Chelidoniae. Præstantissimum autem omnium illud
Theophrasti, ut supra in vita longa &c.

Liberavi hac terra & modico theriacæ Theophrasticae,
virginem in triduo, quæ propter assumptum venenum per
universum corpus subito intumescerebat, rubescendo instar
cancris, deliquis animi maximisque virium deiectionibus,
cum alijs supervenientibus symptomatibus, quamvis multo
melius cum aqua theriacali foret, in talibus subitaneis ca-
sibus.

Vulgus medicorum longinquis e regionibus petitam
radicem Chine, Zsarsaparillam, Guaiacum, Perefilicum,
veluti magna Dei dona vegetabilium (quibus potissime re-
spectu corruptorum ægrorum, ex depravato medicinae fun-
damento, Deus omnipotens aliquomodo nostri misertus est,
quarum simplicium maiorum etiam plura ac maiora, nedum
illis adhuc cognita existunt) in usum traduxit, morbos quasi

C omnes,

omnes, cæteris opem denegantibus, ceu unico medicamine
universaliter curare, ut optat, intendit.

Sic Misnenses Marcam suam in albo rufescentem, sub-
tilem mineralem terram, in multis, imò fere omnibus mor-
bis in usu habent, ac Polonorum vulgus oleum olivæ, Prute-
ni mummiam, in Dantiscana cerevisia, Angli & Helveti lac-
suum, & quidem in multis cum emolumento, minime vero
præstantiam huius terræ quædam attingentia.

Pari modo hac Strigoniensi terra, hic & alibi varijs in
morbis, ac quasi indiscretim omnibus, vulgus nunc uti con-
suevit, nec id sine magno quandoq; iuvamēto, neq; sine fato.
Firma enim fiducia freti, in eiusmodi protritam viam ac sen-
sum rem perduxere, quo tractu temporis, more communi,
multas & mirabiles virtutes huius terræ patefacient, plures
quam isti hæctenus de eorum magnis radicibus ac lignis.

Essent porro de hac Terra, quæ mihi in promptu sunt, di-
cenda quam plurima, sed nunc vel attigisse quædam sufficiat,
præcipuè doctis, communia, communes ex alijs, & tracta-
tu petant Andrea Bertoldi, qui suis hæc mea, me inscio, per-
peram versa annexuit. Vnde coactus sum, poscentibus eti-
am Dominis, illa qualiacunq; genuinè in publicum scribere,
cum tamen in his, alijsq; plurimis ac maioribus, singulari
consilio, præsertim autem immaturitatis meæ causa, semper
publicum nomen subterfugi.

Et quamvis breviter hæc dixi, ac obiter dixisse multis
multa videbor, de terra aliena, differant donec eam agno-
scant, nihilo minus intimè singula intelligi velim. Fuerit
enim fortunatus, locos hos intelligens, fractum calamum
redintegrans, Iusticiam Misericordiæ coæquatam, æqua lan-
ce tenens, animæ negotium brevissimè expediens, Sabati-
camq;

camq; sacrae mentis Echeneida imitando, Iessaico flore germinabit, ac gratiarum cisterna effectus, clyffo divino complebitur.

Rogo autem, ut quisq; suam experientiam quotidie crescentem huc assignet, quo tractu temporis, thesaurus iste medicinalis meliori modo, qui illum bene decet, patefiat, donaq; Dei indigentibus fideliter porrigantur.

Dixi.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Second block of faint, illegible text, also likely bleed-through.

154676

AB 154676

ULB Halle 3
002 164 043

Sb.

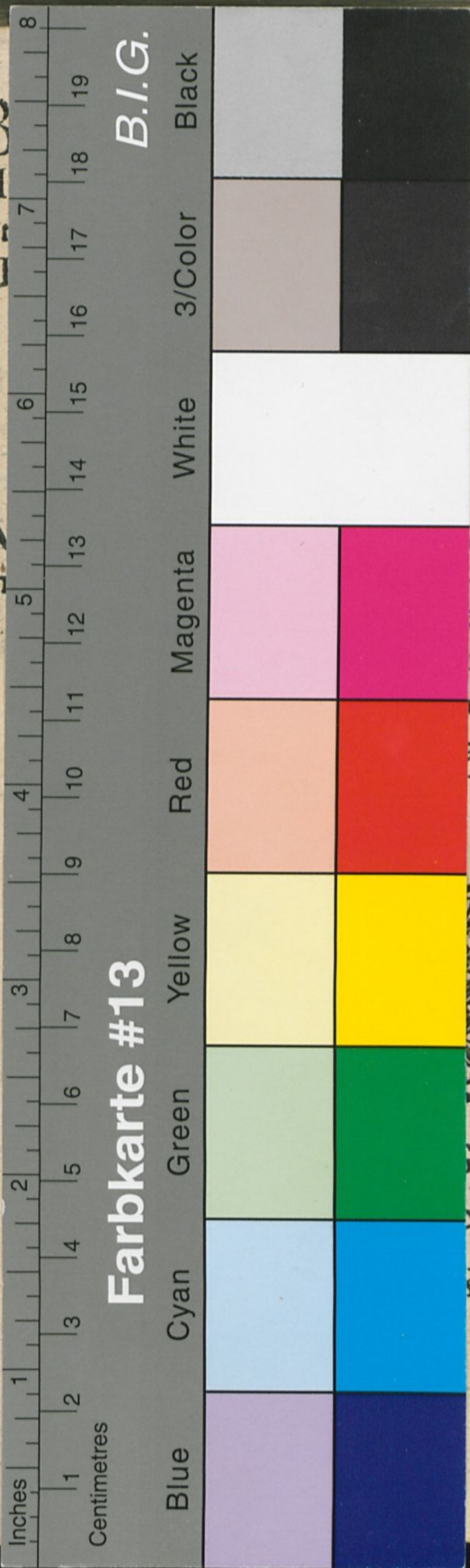
EXQVI HILOSOPHI.

hsc̄q̄ varijs refertum,
Medici D. Iohannis
, de vera, nativa,
te Terra Si
nam gra

IN COMMV,
in lucem datum cura
el invito adhuc penè
m & deprava
dum, anne
as Ber
erra

Æ,
onhardi Heusleri,
XXXV.

B
SI
cur

PV
nen
&

